

Nr 229.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till förordning angående skattefrihet för ersättning eller understöd, som av staten utgives enligt förordningen den 15 december 1914 om vad iakttagas skall i avseende å införande av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket m. m.; given Stockholms slott den 28 april 1916.

Med åberopande av närlagda utdrag av statsrådsprotokollen över finansärenden för den 24 mars 1916 och för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen antaga bifogade förslag till förordning angående skattefrihet för ersättning eller understöd, som av staten utgives enligt förordningen den 15 december 1914 om vad iakttagas skall i avseende å införande av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket.

De till ärendet hörande handlingarna skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Vennersten.

Förslag

till

förordning angående skattefrihet för ersättning eller understöd, som av staten utgives enligt förordningen den 15 december 1914 om vad iakttagas skall i avseende å införande av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket m. m.

Häriigenom förordnas som följer:

Vid taxering av skattskyldigs årsintäkter enligt 3 kap. förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt och 3 kap. förordningen samma dag angående bevillning av fast egendom samt av inkomst skall icke såsom inkomst taxeras ersättning eller understöd, som på grund av föreskrifterna i 8—10 §§, 11 § 3 och 4 mom. samt 12 § förordningen den 15 december 1914 om vad iakttagas skall i avseende å införande av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket i annan form än såsom livränta av staten utgives till tobaksfabrikant, till person, som varit anställd eller sysselsatt inom tobakstillverkningen, eller till handlande, som i 10 § sistnämnda förordning omförmäles, och ej heller ränta, som enligt 5 § samma förordning erlägges å ersättningsbelopp.

Har någon för ersättning eller understöd, som nu är sagt, blivit år 1916 taxerad till inkomst- och förmögenhetsskatt eller till bevillning, äger han att över taxeringen anföra besvär hos kammarrätten inom den tid och i den ordning, varom förmäles i 50 § förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering.

Vad ovan är stadgat rörande skattefrihet för vissa ersättnings- och understödsbelopp, skall äga motsvarande tillämpning å ersättningsbelopp jämte ränta därå ävensom å understöd, som av staten utbetalas jämlikt förordningen om ersättning till tobaksgrossister och hos dem

anställda personer med anledning av införandet av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket samt förordningen om utvidgad rätt till ersättning i vissa fall i anledning av införandet av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i svensk författningssamling.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 24 mars
1916.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
 VON SYDOW,
 friherre BECK-FRIIS,
 STENBERG,
 LINNÉR,
 MÖRCKE,
 VENNERSTEN,
 WESTMAN,
 BROSTRÖM.

Chefen för finansdepartementet statsrådet Vennersten anförde:

I sammanhang med utfärdandet den 15 december 1914 av kungl. förordningen angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket, vilket monopol trätt i kraft den 1 juni 1915, meddelades i överensstämmelse med riksdagens beslut föreskrifter rörande ersättningar för skada och förlust, som genom monopolets införande komme att tillskyndas tobaksfabrikanter, handlande och i tobakshanteringen anställda personer. Ersättningarna skulle utgå enligt grunder, som angåvos i kungl. förordningen den 15 december 1914 om vad iakttagas skall i avseende å införande av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket, och ersättningsbeloppen bestämmas av särskilda för ändamålet utsedda lokalkommis-

sioner, vilkas beslut skulle vara underkastade prövning av en för hela riket gemensam centralkommission.

Huvudbestämmelsen angående rätt till ersättning enligt sistnämnda förordning innefattas i dess första paragraf, som ålägger staten att enligt i förordningen angivna grunder

dels inlösa tobaksfabrikant tillhöriga specialmaskiner för tillverkning av tobaksvaror, vissa andra inventarier samt lager av oarbetad tobak och halvfabrikat m. m., ävensom utgiva ersättning för värde-minskning å vissa inventarier,

dels till tobaksfabrikant utgiva ersättning för värde-minskning å fabriksfastighet och vissa därtill hörande inventarier,

dels till tobaksfabrikant utgiva ersättning för förlorad närings-verksamhet,

dels och utgiva ersättning för förlorad anställning inom tobakstillverkningen ävensom, i viss omfattning, för förlorad eller minskad verksamhet inom handeln med råtabak och tobaksvaror.

Dessutom kan enligt 12 § av därtill anslagna medel skäligt *understöd* tilldelas den, som genom monopolets införande förlorat anställning eller sysselsättning inom tobakstillverkningen och ej enligt i förordningen givna regler är berättigad till ersättning härför, därest nämligen skälig anledning är att antaga, att han till följd av monopolets införande kommer att sakna utväg att sig försörja; och kan sådant understöd även tilldelas den, som på grund av ålder, sjukdom, lyte eller annan omständighet anses äga särskild svårighet att förskaffa sig uppehälle, ändå att ersättning för förlorad anställning inom tobakstillverkningen till honom utgår.

Uppmärksamheten har nu blivit fäst däruppå, att de ifrågavarande ersättningsarna och understöden kunna i en utsträckning, som vid ersättningsgrundernas fastställande icke varit förutsedd, bliva föremål för beskattning enligt förordningen om inkomst och förmögenhetsskatt och enligt bevillningsförordningen, och att vederbörande ersättnings- och understödstagare kunna — åtminstone i många fall — så hårt träffas av denna beskattning jämte den av bevillningstaxeringen föranledda kommunala beskattningen, att särskilda åtgärder för deras skyddande måste anses vara av omständigheterna påkallade.

Då jag ansett de sålunda gjorda erinringarna vara förtjänta av beaktande, har jag till en början funnit utredning erforderlig därom, i vilken utsträckning de i 1 § av ifrågavarande förordning omförmälda ersättningsarna ävensom de enligt 12 § utgående understöden lagligen

äro underkastade inkomstbeskattning; och har det vidare för var och en av de inkomstgrupper, som befunnits vara föremål för beskattning, tagits i övervägande, huruvida för förekommande av obillighet mot de skattskyldiga särskilda undantagsbestämmelser i beskattningsavseende böra för deras del ifrågasättas.

Beträffande till en början inlösen av tobaksfabrikant tillhöriga inventarier och varulager stadgas i förordningens 6 § 1 mom., att tobaksfabrikant — varmed i förordningen förstås envar tillverkare av tobaksvaror, vare sig enskild person eller bolag, vilken vid tiden för monopolets ikraftträdande inom riket för egen räkning idkar dylik tillverkning såsom självständig förvärvsgren — skall äga påfordra, att staten inlöser fabrikanten tillhöriga, i regelbundet bruk sedan den 1 augusti 1914 varande specialmaskiner för tillverkning av tobaksvaror samt lösa inventarier, uteslutande eller huvudsakligen användbara för sådan tillverkning, ävensom fabrikanten tillhörigt inom riket befintligt lager av oarbetad tobak och halvfabrikat samt av förbrukningsartiklar, uteslutande användbara för tobakstillverkningen. Inlösningsskyldigheten omfattar endast fullgod vara samt så stort lager, som enligt angivna grunder anses motsvara normala behovet. Inlösningspriset bestämmes efter vad egendomen prövas skäligen vara värd, med hänsyn tagen till dess fortsatta användbarhet för tillverkning av tobaksvaror. Vid värdering av lager av oarbetad tobak användes inköpspriset såsom utgångspunkt utan hänsyn till mer eller mindre tillfälliga prisfluktuationer.

Syftet med dessa bestämmelser synes vara, att värdet av ifrågavarande slag av egendom, som i följd av tobaksmonopolets ikraftträdande bliver för tobaksfabrikant obrukbar och som han därför önskar överlåta på staten, skall fabrikanten tillfullo gottgöras, utan att likväl någon vinst skall å ifrågavarande överlåtelse för honom uppkomma. Att likväl överlåtelsen kan för den enskilda fabrikanten resultera vare sig i förlust eller i vinst, följer redan av svårigheten för värderingsmännen att i så vidlyftiga och invecklade beräkningar, som här äro i fråga, komma till något fullt exakt resultat; och även de positiva bestämmelserna angående gränserna för statens inlösningsskyldighet och angående värderingsgrunderna kunna verka i den ena eller andra av dessa båda riktningar. Uppenbart är sålunda, att där fabrikant nödgas behålla för honom obrukbara maskiner eller andra inventarier på den grund, att de icke under föreskriven tid varit regelbundet i bruk för tobakstillverkning, eller delar av sitt varulager av den anledningen, att de befinnas icke kunna rubriceras såsom fullgod vara eller att de anses kvantitativt över-

stiga det normala behovet, detta måste för honom medföra förlust, var till hänsyn måste tagas vid bedömandet av det ekonomiska resultatet av inlösningsproceduren i dess helhet.

Huruvida föreskriften om inlösningsprisets bestämmande efter vad egendomen provas skäligen vara värd med hänsyn till dess fortsatta användbarhet för tillverkning av tobaksvaror, skall vid bedömandet av den enskilde fabrikantens skattskyldighet anses hava medfört vinst eller förlust, synes bliva beroende av, huru det sålunda fastställda priset förhåller sig till det värde, vari den inlösta varan med hänsyn till inköpspris, den tid varan varit i fabrikantens ägo, avskrivningar o. s. v. vid inlösningsstillfället står för fabrikanten, varjämte vid vinstens beräkning avdrag synes böra ske för förluster av nyss omförmälda beskaflenhet.

Vinst, som för tobaksfabrikant uppkommer vare sig genom staten åliggande inlösen av inventarier och varulager eller genom frivillig överenskommelse med monopolets utövare om förvärv av inventarier, som staten ej är skyldig inlösa, torde enligt gällande skattelagstiftning kunna bliva föremål för beskattning såsom »vinst av tillfällig natur» (skatteförordningen 7 § 3:o) c), bevillningsförordningen 9 § 2 mom. c) eller såsom »inkomst av rörelse» (skatteförordningen 7 § 3:o) b), bevillningsförordningen 9 § 2 mom. a) 1:o).

Därest tobaksfabrikant tillhörig och för hans tobakstillverkning använd fabriksfastighet eller i tillverkningen använda inventarier, som icke äro föremål för inlösen, kunna anses komma att undergå värdeminskning till följd av upphörandet av fabrikantens tillverkning, är fabrikanten enligt 7 § och 6 § 3 mom. berättigad påfordra ersättning för denna värdeminskning enligt i nämnda lagrum angivna grunder. Idkar aktiebolag tobakstillverkning i förhyrd fastighet och äges denna fastighet av innehavare av aktiemajoriteten i bolaget, har fastighetens ägare enahanda rätt till ersättning för värdeminskning.

Därest monopolets utövare genom frivillig överenskommelse med ägaren förvärvar fastighet, som i 7 § avses, eller i 6 § 3 mom. omförmälda inventarier, förfaller ägarens rätt till ersättning enligt nämnda paragrafer.

Ersättning enligt 7 § för värdeminskning å fast egendom, liksom enligt 6 § utgående ersättning för värdeminskning å inventarier, torde näppeligen kunna förväntas bliva föremål för inkomstbeskattning. Dessa ersättningar avse nämligen allenast att hålla ägaren skadeslös för förlust, uppkommen genom minskning i värdet å ett honom tillhörigt materiellt förmögenhetsobjekt, och någon beskattningsbar vinst synes

icke kunna härflyta av en sådan transaktion (se Regeringsrättens årsbok 1914 ref. 92).

Vidare är tobaksfabrikant, som sedan den 1 januari 1909 idkat oavbruten tillverkning av tobaksvaror, berättigad till ersättning för förlopad näringsverksamhet.

Har fabrikanten enligt lag varit skyldig föra handelsböcker, skall ersättningen, enligt 8 §, beräknas med ledning av handelsvinsten, för vars bestämmande särskilda föreskrifter lämnats, och uppgå till högst tolv och en halv gånger medeltalet av denna vinst, sådan den gestaltat sig under de mellan den 31 december 1906 och den 1 januari 1914 fallande verksamhetsåren, därvid dock det bästa och det sämsta årsresultatet icke medräknas. Har under nämnda sjuårsperiod någon medelhandelsvinst icke funnits att uppvisa, skall ersättningen beräknas efter årliga nettoförsäljningsvärdet av sålda tobaksvaror av egen tillverkning under sjuårsperioden och utgå med en tiondedel av detta försäljningsvärdes medeltal under ifrågavarande verksamhetsår, därvid dock det bästa och det sämsta året icke medräknas.

Tobaksfabrikant, vilken drivit sin rörelse i så ringa omfattning, att han icke varit skyldig föra handelsböcker, äger att erhålla personlig ersättning efter vad i 9 § sägs. Sådan ersättning tillkommer enligt denna paragraf:

a) verkställande direktör eller disponent, fabriksledare, verkmästare, förman eller arbetare, vilken vid tiden för monolets ikraftträdande är, i sin egenskap av inom tobakshanteringen yrkesutbildad, inom samma näring stadigvarande sysselsatt, härunder även inbegripna på enahanda sätt sysselsatta tobaksarbetare, som för fabrikants räkning arbeta i hemmet (hemarbetare);

b) tobaksfabrikant, som varit skyldig föra handelsböcker och haft vinst av sin rörelse, för så vitt bland affärens omkostnader ingått eller vid handelsvinstens uppskattande enligt 8 § beräknats avlöning till honom såsom ledare av företaget;

c) tobaksfabrikant, som icke varit skyldig föra handelsböcker;

d) handelsresande eller platsförsäljare i tobaksvaror, vilken vid tiden för monolets ikraftträdande är stadigvarande anställd hos tobaksfabrikant;

e) person, vilken, utan att vara inom tobakshanteringen yrkesutbildad, vid tiden för monolets ikraftträdande är stadigvarande anställd vid fabrik, kontor, lager eller fabriksbod, använda av tobaksfabrikant för hans tobakstillverkning.

Ersättningen utgår, under i paragrafen angivna villkor, med vissa gånger (minst en halv och högst fem gånger) medeltalet av den vederbörligen styrkta årsinkomst (medelårsinkomst), som av den ersättningsberättigade verkligen åtnjutits eller, i det under b) här ovan avsedda fall, såsom avlöning beräknats för åren 1913 och 1914, eventuellt för åren 1912 och 1913; och kan centralkommissionen, när särskilda omständigheter därtill föranleda och den ersättningsberättigade det medger, förordna, att ersättningen skall, ökad med tio procent, i stället för att till ersättningstagarna på en gång utbetalas, tillgodokomma honom i form av livränta.

Ersättning skall ytterligare enligt 10 § tillkomma handlande, som idkar import av utländska cigarrer och cigarrcigarretter samt handlande med svensk eller utländsk råtabak. För den förra gruppen av handlande skall ersättningen utgå med ett belopp, motsvarande en tiondedel av hans medelomsättning av direkt importerade cigarrer och cigarrcigarretter under de fyra närmaste kalenderåren före monopolets ikraftträdande, beräknad efter inköpspris, däri skall inräknas tull, frakt och andra med importen förbundna kostnader. För den senare gruppen av handlande skall till grund för ersättningens beräkning läggas medeltalet av den nettoinkomst, den ifrågavarande handelsverksamheten lämnat under de fyra närmaste kalenderåren före monopolets ikraftträdande; och skall ersättningen utgå för nämnda fyraårsperiod med en halv medelårsinkomst samt för varje helt kalenderår, under vilket verksamheten därförut utövats, med en femtedels medelårsinkomst, dock högst med två och en halv gånger medelårsinkomsten.

Beträffande aktiebolaget förenade svenska tobaksfabriker äro i avseende å inlösning och ersättning av här ovan angivna slag meddelade särskilda bestämmelser, som innefattas i förordningens 11 § 1—4 mom. Dessa bestämmelser, vilka varit betingade av bolagets relativt korta verksamhetstid och av verksamhetens egenskap att utgöra en direkt fortsättning av åtskilliga förutvarande tobaksfabrikers rörelse, avvika i vissa delar från de föreskrifter, som i motsvarande avseenden meddelats i 6, 7, 8 och 9 §§; men då dessa avvikelser från de synpunkter, varom nu är fråga, torde vara utan betydelse, har någon redogörelse för dem icke ansetts vara i detta sammanhang erforderlig.

De ersättningar enligt 8—10 §§, för vilka ovan redogjorts, hava alla karaktären av skadestånd, som av staten utgivas till företag, som genom tobaksmonopolets införande tvungits att upphöra med sin verksamhet, eller till personer, som av enahanda orsak förlorat sina förutvarande

utkomstmöjligheter, vare sig dessa härflutit av fabriks- eller handelsrörelse eller av tjänst eller annan arbetsanställning inom tobakshanteringen. I en del fall, där ersättningstagaren förutsättes kunna inom relativt kort tid bereda sig ny inkomst i den förlorades ställe, är ersättningsbeloppet snarast att anse såsom ett slags väntepennningar, avsedda att användas för tillgodoseende av ersättningstagarens direkta levnadsbehov under tiden till dess den nya inkomsten kan börja inflyta. I andra fall åter är ersättningsbeloppet avsett att för ersättningstagaren utgöra en kapitaltillgång, varigenom han må kunna sättas i stånd vare sig att grunda ett nytt affärsföretag eller ock — om han exempelvis av arbet● såsom inom tobakshanteringen yrkesutbildad förmän eller arbetare haft en inkomst, som endast så småningom och efter längre tids förlopp kan förväntas bli genom annan verksamhet tillfullo ersatt — att under ett flertal år framåt erhålla en för hans och hans familjs bärgning erforderlig fyllnad i sina inkomster.

Att ett skadestånd, avsett att ersätta en mera tillfälligt förlorad inkomst, är i likhet med denna senare föremål för inkomstbeskattning, är ställt utom allt tvivel. Detsamma torde vara fallet beträffande personlig ersättning enligt 9 §, då densamma utgår i form av livränta. Frågan, huruvida en kapitaliserad, på en gång utgiven gottgörelse för förlorad eller minskad framtida årsinkomst skall vara föremål för beskattning, har i praxis varit föremål för olika meningar. En person, som på en förutvarande kompanjon överlåtut sin andel i deras förut gemensamt drivna rörelse, blev sålunda genom Kungl. Maj:ts resolution den 27 juli 1906 (Cygnæus H. 11 nr 45) förklarad icke vara skattskyldig för någon del av den ersättning han erhållit för överlåtelsen. I ett av Kungl. Maj:t i regeringsrätten den 25 augusti 1911 avgjort mål angående beskattning av den gottgörelse en person erhållit för det han vid överlåtandet av en fabriksrörelse på ett aktiebolag förbundit sig att ej i samma stad öppna liknande affär (Årsboken 1911 not. F. 265), förklarade däremot regeringsrättens flesta ledamöter, att omförmälda gottgörelse utgjorde beskattningsbar inkomst, varemot en ledamot fastställde kammarrättens utslag, enligt vilket personen befriats från taxering för det ifrågavarande beloppet, enär detsamma utgjort den köpeskilling han erhållit för överlåtandet av rörelsen till omförmälda bolag och således icke bort till någon del såsom inkomst taxeras. I ett med det sistnämnda likartat mål (Årsboken 1914 ref. 92), däri utförligt diskuterats skälen för och emot beskattning av den gottgörelse ett bolag i sammanhang med överlåtelse av viss rörelse till annan ägare av den sistnämnde betingat sig för avgiven förbindelse att för framtiden upphöra med all till-

verkning och försäljning av viss vara, stannade kammarrätten, likasom i närmast förut omförmälda mål, vid den meningen, att bolaget icke kunde anses pliktigt att för ifrågavarande ersättningsbelopp utgöra bevillning eller inkomstskatt, enär beloppet måste anses hava utgjort ersättning till bolaget för minskning i värdet av dess tillgångar, uppkommen genom överlåtelsen till annan av bolagets rätt att tillverka och försälja ifrågavarande vara. Kammarrättens utslag fastställdes av två ledamöter i regeringsrätten, men regeringsrättens majoritet, i detta fall bestående av tre ledamöter, förklarade samma ersättningsbelopp utgöra beskattningsbar inkomst.

Då alltsedan regeringsrättens tillkomst år 1909 samtliga av denna domstol avgjorda mål av beskaffenhet att kunna lämna ledning vid bedömandet av skattskyldigheten för dem som äga uppbära ersättning enligt 8—10 §§ i förordningen om vad iakttagas skall i avseende å införande av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket, torde hava erhållit enahanda utgång, som de två senast omförmälda målen (se Årsboken 1910 ref. 6, 1914 not. F. 331), lärer det icke vara tvivel underkastat, att ersättningar av ifrågavarande slag komma att vid eventuell prövning i högsta instans bliva föremål för beskattning enligt såväl skatteförordningen som bevillningsförordningen.

Vad nu yttrats angående ersättningar enligt 8—10 §§ lärer även i tillämpliga delar gälla beträffande ersättningar, som enligt 11 § 3 och 4 mom. utgivnas till aktiebolaget förenade svenska tobaksfabriker.

Understöd, som enligt 12 § tilldelas personer, vilka ej äro enligt 9 § berättigade till personlig ersättning eller ock ersättningsberättigade personer, som befinna sig i särskilt ömmande omständigheter, utgå med belopp, som av centralkommissionen bestämmas allenast efter skälighetsprövning och utan att den därvid är bunden av några i förordningen påbjudna beräkningsgrunder. Från beskattningssynpunkt synes emellertid ingen åtskillnad kunna göras mellan dessa understöd och de enligt 9 § utgående personliga ersättningarna. Vad i det föregående yttrats angående dessa senare torde därför äga motsvarande tillämpning även beträffande understöden enligt 12 §.

Efter den nu lämnade redogörelsen för den beskattning, som enligt gällande lagstiftning kan förväntas komma att drabba inkomster, vilka enligt förordningen om vad iakttagas skall i avseende å införande

av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket tillflutit tobaksfabrikanter, inom tobakstillverkningen anställda eller sysselsatta personer samt handlande, återstår att klargöra, i vilken utsträckning denna beskattning må vara med billighet överensstämmande och om densamma tilläventyrs skulle kunna anses på ett alltför kännbart sätt drabba en eller annan grupp av ifrågavarande skattskyldiga.

Vad då först angår tobaksfabrikanter, vilkas maskiner, inventarier och lager enligt 6 § 1 mom. inlösas av staten, framgår av det föregående, att i den köpeskilling, som av staten erlägges, understundom *kan* ingå en beskattningsbar vinst, men att detta icke kan antagas i regel vara fallet. I den mån inlösningsförfarandet i dess helhet verkligen kan befinnas hava för fabrikanten medfört vinst, synas några hållbara skäl för dess fritagande från beskattning knappast kunna förebringas. Förfarandet åsyftar icke att tillföra fabrikanten vinst och det innebär icke någon obillighet mot honom, att en ändock faktiskt uppkommen vinst bliver i beskattningsavseende behandlad på samma sätt som annan affärsvinst.

Då tobaksfabrikant bekommer ersättning enligt 6 § 3 mom. för värdeminskning å inventarier, som icke äro föremål för inlösen, eller enligt 7 § för värdeminskning å fast egendom, kan någon beskattning av ersättningsbeloppet eller någon del därav icke väntas ifrågakomma. Skulle emellertid mot förmodan dylik ersättning i något fall befinnas böra till någon del beskattas såsom inkomst, lärers därom kunna gälla vad nyss yttrats rörande beskattning av vinst, som uppkommit vid inlösen av tobaksfabrikant tillhöriga inventarier eller varulager.

Icke heller lärers anledning förefinnas att från beskattning fritaga vinst, som vid inlösen enligt 11 § 1 mom. av maskiner, inventarier och varulager, tillhöriga aktiebolaget förenade svenska tobaksfabriker, eller vid ersättande enligt 1 eller 2 mom. i samma paragraf av värdeminskning å nämnda bolag tillhöriga inventarier eller fastigheter kan hava för bolaget uppkommit och som må befinnas vara enligt gällande lagstiftning underkastad beskattning.

Vad angår den grupp av ersättningstagare, som avses i 8—10 §§, ligger det i sakens natur, att det icke kan i förväg med säkerhet bedömas, huruvida det för varje särskild ersättningstagare fastställda ersättningsbeloppet skall räcka till för att hålla honom skadeslös för det av monopolets införande föranledda avbrottet i hans affärsverksamhet eller arbetsanställning. Oberäknliga konjunkturer, tillfälliga omständigheter eller personliga förhållanden av skilda slag kunna möjligen i det ena fallet föranleda, att nya utkomstmöjligheter yppas inom opå-

räknat kort tid och även i övrigt gestalta sig oväntat förmånligt, under det att i andra fall svårigheterna i ena som andra avseendet bliva så stora, att ersättningen kommer att visa sig alldeles otillräcklig; och torde vad nu yttrats vara i tillämpliga delar gällande även beträffande ersättningar, som utbetalas enligt 11 § 3 och 4 mom.

En särskild anledning att just på beskattningens område söka motverka, att ersättningen blir otillräcklig, synes ligga däruti, att de ifrågasvarande ersättningstagarna, vare sig de äro fysiska eller juridiska personer, i betydande stor utsträckning måste antagas bliva föremål för en beskattning, som på grund av det sätt, varpå deras beskattningsbara inkomst oberoende av deras åtgärder eller önsksningar fördelar sig på olika år, bliver väsentligen mera betungande än fallet skulle varit, om motsvarande inkomst kommit dem tillgodo med väsentligen lika fördelning mellan de olika beskattningsåren.

Särskilt bliver detta fallet med dem, som på en gång utbekomma ett kapital, nära nog motsvarande det samlade värdet av deras för framtiden förlorade årsinkomst eller i varje fall så beräknat, att inkomsten med inberäkning av nämnda kapital under det år, då ersättningen uppbäres, bliver väsentligen större än en normal årsinkomst, under det anledning finnes att antaga, att under ett större eller mindre antal följande år inkomsterna antingen upphöra eller reduceras till belopp, väsentligen understigande det normala.

Om exempelvis en yrkesutbildad tobaksarbetare med en medelårsinkomst av 2,000 kronor enligt 9 § 4 mom. bekommer på en gång en ersättning av 10,000 kronor, förlorar han den rätt till avdrag, som eljest kan hava jämlikt 19 § skatteförordningen tillkommit honom på grund av höga levnadskostnader å orten, för av honom underhållna barn eller på grund av särskilda ömmande omständigheter; och inkomst- och förmögenhetsskatten kommer att, därest han icke under beskattningsåret haft annan inkomst och ej heller äger förmögenhet, utgå med 265 kronor. Hade denna skattskyldige haft i behåll sin förutvarande årsinkomst 2,000 kronor, skulle under enahanda förutsättningar inkomst och förmögenhetsskatten för honom utgjort 24 kronor om året eller sålunda för fem år tillhoppa 120 kronor, därest den icke på grund av bestämmelserna i 19 § stannat vid lägre belopp. Och om en tobaksfabrikant med en beräknad medelhandelsvinst av 6,000 kronor jämlikt 8 § 2 mom. i ersättning för förlorad näringsverksamhet erhåller på en gång 75,000 kronor, får han i inkomst och förmögenhetsskatt följande år erlægga 3,480 kronor, under det att hans inkomst- och förmögenhetsskatt, om han fortfarande haft 6,000 kronors årsinkomst, årligen skulle uppgått till 135 kronor, mot-

svarande icke fullt fyra procents ränta å 3,480 kronor. Även i detta senare exempel är förutsatt, att den skattskyldiga icke äger förmögenhet och ej heller är för annan inkomst skattskyldig.

Jämte den väsentliga skärpning av inkomst- och förmögenhetsskatten, som sålunda för en avsevärd del av de nu ifrågavarande ersättningsberättigade skulle uppkomma, skulle de bland dem, vilkas normala årsinkomst stannar vid sådant belopp, att de äro berättigade att vid bevillningstaxeringen komma i åtnjutande av bevillningsfritt avdrag, förlora denna förmån det år, då det på en gång utgivna ersättningsbeloppet bleve föremål för taxering, och till följd härav få vidkännas en avsevärd ökning även i sin kommunala skattebörd.

Att någon hänsyn till de nu berörda förhållandena icke tagits vid utarbetandet av bestämmelserna rörande grunder för ersättningar, för anledda av tobaksmonopolets införande, torde med visshet kunna påstås. Då till exempel ersättningen till en tobaksfabrikant för förlorad näringsverksamhet eller den personliga ersättningen till en i tobakshanteringen anställd förman eller arbetare blivit bestämd till visst belopp, motsvarande den beräknade medelhandelsvinsten eller medelårsinkomsten under ett flertal år, har man tvivelsutan tänkt sig, att ersättningsens hela kapitalbelopp skulle vara för ersättningstagaren behöfligt för grundande av ny affärsverksamhet eller för levnadsomkostnadernas bestridande intill dess ersättningstagaren hunnit skaffa sig ny inkomstgivande verksamhet. Därest alltså ersättningsbeloppet genom att medräknas vid beskattningen av ersättningstagarens årsinkomst bliver i avsevärd mån reducerat, skulle ersättningstagaren därigenom bliva försatt i en ogynnsammare belägenhet än avsett varit.

Goda skäl synas ock föreligga för att från beskattning fritaga här ifrågavarande kapitalförvärv, då det mottagna kapitalet utgör gottgörelse för det ersättningstagaren mot sin vilja av staten tvingas att upphöra med den verksamhet, varav han haft sin utkomst.

Från ersättningstagarnas sida skulle också en sådan beskattning av deras ersättningar, som på grund av stadgad praxis måste antagas vara att motse, tvivelsutan komma att anses synnerligen obillig samt giva anledning till ett förklarligt missnöje; och det skulle enligt min mening från statens sida vara en gärd av billighet och rättvisa, om de, som äro berättigade till ersättningar enligt 8—10 §§ samt 11 § 3 och 4 mom. i förordningen om vad iakttagas skall i avseende å införande av tobaksmonopol, bleve, åtminstone i det stora flertalet fall, befriade från skattskyldighet för ifrågavarande ersättningar.

Det har redan framhållits, att av olika anledningar den förlust

en tobaksfabrikant, handlande eller i tobakshanteringen anställd person genom monopolet lidit kan i särskilda fall bliva jämförelsevis litet kännbar och mer än väl uppvägas av den lämnade ersättningen. Att vid meddelandet av föreskrift rörande skattefrihet för ersättningstagarna undantaga dessa fall lär emellertid möta sådana svårigheter att tanken härpå synes böra få förfalla. Däremot synes ett undantag böra göras för en annan grupp av de ifrågavarande ersättningstagarna, nämligen dem, som jämlikt 9 § 7 mom. bekomma sin ersättning i form av livränta. Då deras inkomster inflyta jämnt och likformigt, är det huvudsakliga skäl, varpå bestämmelsen om skattefrihet skulle grundas, ej å dem tillämpligt. De utgöra vidare en bestämt avgränsad grupp, och någon tvekan angående räckvidden av en på dem syftande undantagsbestämmelse skulle därför icke behöva befaras. Och slutligen skulle, om dessa livräntetagare undantoges från bestämmelsen om skattefrihet, den viktiga förmånen vinnas, att bestämmelsen skulle helt och hållet upphöra att äga tillämpning med året näst efter det, då tobakscentralkommissionen avslutat sin verksamhet och utbetalningen av sådana ersättningar, som blivit bestämda att utgivas på en gång och icke i form av livränta, avslutats, under det att åter, om skattefriheten utsträcktes även till livräntetagarna, samma bestämmelse komme att även därefter under en lång följd av år äga tillämpning med avseende å ett tämligen begränsat och år för år avtagande antal livräntetagare.

Vad slutligen angår understödstagare enligt 12 §, är förut anmärkt, att de till dem utgående understöden äro från den gällande skattelagstiftningens synpunkt att likställa med ersättningar enligt 8—10 §§. Om och i den mån skattefrihet medgives för sistnämnda ersättningar, synes sådan förmån även böra tillkomma dem, som mottaga understöd enligt 12 §; och bör sålunda enligt min mening inkomst- och förmögenhetsskatt, samt bevillning icke erläggas för andra dylika understöd än dem, som utgå i form av livränta.

Då förordningen om vad iakttagas skall i avseende å införande av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket trätt i kraft den 1 januari 1915 samt ett avsevärt antal av tobakscentralkommissionen fastställda ersättningar och understöd utbetalats under loppet av samma år,

böra följaktligen bestämmelserna om skattefrihet i viss omfattning för dylika ersättningar och understöd tillämpas redan vid taxeringarna år 1916. Även om ärendet varder föremål för den möjligast skyndsamma behandling såväl av de myndigheter, som böra före detsammas framläggande för riksdagen däri yttra sig som ock därefter inom riksdagen, torde det emellertid knappast vara möjligt, att bestämmelserna kunna varda i sådan tid till efterrättelse kungjorda, att de kunna förväntas bliva allestädes beaktade av taxeringsnämnderna, vilka börja sina arbeten i mars månad och skola hava avslutat desamma i länen senast den 15 maj och i Stockholm senast den 15 juni. Ännu mindre lär det bliva möjligt för samtliga vederbörande skattskyldiga att hos taxeringsnämnderna göra gällande sin rätt till skattefrihet i förevarande avseende. Att denna rätt skulle för dem gå förlorad, därest de icke inom föreskriven tid — före klockan tolv på dagen i länen den 15 juli och i Stockholm den 31 augusti 1916 — anfört besvär hos vederbörande prövningsnämnd, synes icke heller vara med billighet överensstämmande. Jag har därför ansett mig böra hemställa, att dessa personer skulle i avseende å rättighet att föra talan över taxeringsnämnds år 1916 fattade beslut, varigenom de blivit obehörigen taxerade för ersättning eller understöd av ifrågavarande beskaffenhet, likställas med dem, som taxerats för samma inkomst å mer än en ort eller som taxerats å ort, där de icke varit skattskyldiga och ej heller mantalsskrivna. Besvär över oriktig taxering för ersättning eller understöd, varom nu är fråga, skulle sålunda kunna i den ordning, som föreskrives i 50 § förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering, anföras inom natt och år efter det att på taxeringen grundade utskylder blivit vederbörande avfordrade.

De föreskrifter, som jag, enligt vad av det föregående framgår, anser böra meddelas, ingripa på såväl skatteförordningens och bevillningsförordningens som taxeringsförordningens tillämpningsområden. Det synes mig emellertid önskvärt, att dessa förordningar icke belastas med bestämmelser, vilka efter ett par års tid icke vidare skulle hava någon tillämpning; och jag har därför ansett mest ändamålsenligt att låta bestämmelserna inflyta i en särskild, fristående författning, i vars rubrik skulle angivas, att densamma ansluter sig till nämnda tre förordningar och sålunda bör vid deras tillämpning beaktas.

Det författningsförslag jag låtit utarbета är av följande lydelse:

Förslag

till

förordning, innefattande tillägg i visst avseende till förordningarna den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt, angående bevillning av fast egendom samt av inkomst ävensom om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering.

Häri genom förordnas som följer:

Vid taxering av skattskyldigs årsintäkter enligt 3 kap. förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt och 3 kap. förordningen samma dag angående bevillning av fast egendom samt av inkomst skall icke såsom inkomst taxeras ersättning eller understöd, som på grund av föreskrifterna i 8—10 §§, 11 § 3 och 4 mom. samt 12 § förordningen den 15 december 1914 om vad iakttagas skall i avseende å införande av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket i annan form än såsom livränta utgives till tobaksfabrikant, till person, som varit anställd eller sysselsatt inom tobakstillverkningen, eller till handlande, som i 10 § sistnämnda förordning omförmäles.

Har någon för ersättning eller understöd, som nu är sagt, blivit år 1916 genom beslut av vederbörande taxeringsnämnd taxerad till inkomst- och förmögenhetsskatt eller till bevillning, äger han, ändå att han icke hos samma års prövningsnämnd överklagat beslutet, att överdetsamma anföra besvär hos kammarrätten inom den tid och i den ordning, varom förmäles i 50 § förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Över förslaget torde underdåniga utlåtanden böra infordras från tobakscentralkommissionen och kammarrätten; och hemställer jag därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreskriva, *dels att* nämnda kommission skall genom utdrag av detta protokoll anbefallas att skyndsamt avgiva sådant utlåtande, *dels ock att* sedan detta utlåtande inkommit ärendet skall till kammarrätten överlämnas för skyndsamt avgivande av ämbetsverkets underdåniga utlåtande i ärendet.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:

G. Hultman.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 april
1916.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Vennersten anmälde de utlåtanden, som av tobakscentralkommissionen och kammarrätten avgivits över det till nämnda myndigheter jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 24 mars 1916 remitterade förslaget till förordning, innefattande tillägg i visst avseende till förordningarna den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt, angående beviljning av fast egendom samt av inkomst ävensom om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering.

I tobakscentralkommissionens omförmälda, den 1 april 1916 dagtecknade utlåtande hade kommissionen, som funnit synnerligen starka skäl föreligga för att i viss omfattning från beskattning undantaga de

*Tobaks-
centralkom-
missionen.*

i anledning av införandet av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket utgående ersättningar och understöd, förklarar sig för sin del icke hava något att erinra mot det i sådant hänseende utarbetade författningsförslaget, varjämte kommissionen vidare yttrat:

»I fråga om motiveringen till förslaget vill centralkommissionen endast, gentemot vad däri anförts om att bestämmelserna rörande skattefrihet skulle komma att upphöra att äga tillämpning med året näst efter det, då centralkommissionen avslutat sin verksamhet, framhålla, att så icke läser komma att bliva fallet. I 9 § 2 mom. d) av nämnda förordningen den 15 december 1914 om vad iakttagas skall i avseende å införande av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket stadgas nämligen, att den, som erhållit anställning hos monolets utöfvar, skall äga utbekomma hela det av centralkommissionen fastställda ersättningsbeloppet, därest han inom två år från tiden för monolets ikraftträdande blifvit utan eget förvållande skild från anställningen, samt tre fjärdedelar av samma belopp, därest han inom fem år från nämnda tid blifvit utan eget förvållande från anställningen skild.

Då utbetalning av ersättningar i anledning av monolets införande sålunda torde kunna ifrågakomma ända till och med år 1920, lära de föreslagna bestämmelserna om skattefrihet, därest de varda till efterrättelse fastställda, följaktligen icke upphöra att äga tillämpning förrän med utgången av det därpå följande året.»

Kammarrätten.

Kammarrätten hade i sitt berörda utlåtande, som avgivits den 14 april 1916, anført följande:

»Kammarrätten har funnit giltiga skäl vara anförda för förslaget, att från skattskyldighet skulle fritagas ersättningar eller understöd, som på grund av föreskrifterna i 8—10 §§ 11 § 3 och 4 mom. samt 12 § förordningen om vad iakttagas skall i avseende å införande av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket utgives i annan form än såsom livränta.

I skattefriheten skulle enligt förslaget icke inbegripas sådana enligt nu gällande lagstiftning beskattningsbara vinster, som må hava tillfallit tobaksfabrikanter däri genom att staten enligt bestämmelserna i 6 och 7 §§ nyssnämnda förordning antingen inlöst tobaksfabrikant tillhöriga specialmaskiner för tillverkning av tobaksvaror, vissa andra inventarier samt lager av oarbetad tobak och halvfabrikat med mera eller till tobaksfabrikant utgivit ersättning för värdeminskning å fabriksfastighet eller å vissa inventarier.

Enligt kammarrättens mening kan det — såsom ock i motiveringen till det remitterade förslaget framhållits — endast i undantagsfall förekomma, att ett enligt 6 eller 7 § fastställt inlösnings- eller ersättningsbelopp i sig innefattar vinst av beskaffenhet att böra i mottagarens hand bliva föremål för inkomstbeskattning; och det synes kunna ifrågasättas, huruvida icke, då övriga enligt förordningen om vad iakttagas skall i avseende å tobaksmonolets införande utgående ersättningar befrias från skattskyldighet, anledning må förefinnas att från skattskyldigheten undanta även de vinster, som härflyta från utbetalningar enligt 6 och 7 §§. Dessa utbetalningar grunda sig städse på en av särskilt för ändamålet tillsatta sakkunniga värderingsmän verkställd uppskattning av den egendom, som av vederbörande fabrikant avstås, eller av den värdeminskning, som genom tobaksmonolets införande drabbat honom tillhörig egendom. Vid sådant förhållande och då något högre mått av

sakkunskap vid verkställande av dylika uppskattningar icke lär kunna förutsättas hos vederbörande taxeringsmyndigheter, synes man vara berättigad att vid bedömandet av frågan om skattefrihet för ifrågavarande ersättningstagare utgå ifrån, att inlösnings- eller ersättningsbeloppet blivit i varje förekommande fall rätt beräknat. Sådana fall kunna likväl förekomma, då ett inlösningsbelopp och möjligen även en värdeminskningersättning, som grundats på en fullt riktig värdering, ändock kan i sig innesluta en beskattningsbar vinst, exempelvis om inlösta maskiner eller andra inventarier av fabrikanter förvärvats för belopp, understigande inlösningsbeloppet. Sådana, säkerligen sällsynta, fall äro tvivelsutan att från statsfinansiell synpunkt anse såsom tämligen betydelselösa och frågan om deras undantagande från skattskyldighet synes därför kunna bedömas och avgöras efter skattetekniska och lämplighetssynpunkter.

I sådant avseende har kammarrätten fäst sin uppmärksamhet därvid, att en bestämmelse om skattefrihet för ersättningar, som utgivits enligt vissa uppräknade paragrafer och moment i förordningen om vad iakttagas skall i avseende å tobaksmonopolets införande, skulle kunna befaras bli av taxeringsmyndigheterna så uppfattad, att ersättningar, som grundats på andra paragrafer eller moment i samma förordning, borde i regel bli föremål för inkomstbeskattning. Detta är emellertid, såsom av det föregående framgår, ingalunda fallet beträffande inlösningsbelopp och värdeminskningersättningar, som utgivits på grund av 6 eller 7 §, och ej heller beträffande de ersättningar av likartad beskaffenhet, som enligt 11 § 1 och 2 mom. utbetalas till aktiebolaget förenade svenska tobaksfabriker. På grund härav och med avseende å vad i övrigt här ovan anförts har kammarrätten ansett sig böra tillstyrka, att ersättningar enligt 6 och 7 §§ samt 11 § 1 och 2 mom. må i likhet med de i det remitterade förslaget avsedda ersättningarna bli från beskattning fritagna; och synes detsamma även böra gälla beträffande den ersättning, som enligt 11 § 5 mom. (sådan det lyder enligt alternativet B i förordningen) är bestämd att med i förordningen fastställt belopp utgå till aktiebolaget förenade svenska tobaksfabriker för kostnader av förut i författningen ej avsedd art, vilka bolaget i och för fabrikationens koncentrerung fått vidkännas.

Däremot finner kammarrätten det uppenbart, att, såsom i det remitterade förslaget är avsett, den, som i form av livränta bekommer ersättning för förlust i anledning av tobaksmonopolets införande, bör härför beskattas likasom annan livräntetagare.

Det bör måhända i förordningen särskilt utsägas, att i den skattefrihet, som skulle medgivas beträffande av tobakscentralkommissionen fastställda inlösnings- och ersättningsbelopp, även skulle inbegripas ränta, som enligt 5 § av staten utgives till den dag, då inlösnings- eller ersättningsbelopp till vederbörande utbetalas.

Vad angår den utsträckt rätt till besvär över år 1916 verkställd taxering för ersättning eller understöd av ifrågavarande slag, som enligt remitterade förslaget skulle medgivas, har kammarrätten ansett sig böra anmärka, att detta medgivande synes böra gälla även om taxering verkställts först av prövningsnämnd eller om taxeringsnämnds beslut blivit av vederbörande prövningsnämnd ändrat.

Slutligen anser sig kammarrätten böra hemställa, huruvida icke i förordningens rubrik lämpligen borde angivas det sammanhang, vari den nu ifrågavarande förordningen står med förordningen om vad iakttagas skall i avseende å tobaksmonopolets genomförande.

Med avseende å vad här ovan yttrats har kammarrätten ansett sig böra i underdånighet hemställa, att förordningen må erhålla följande lydelse:

Förordning angående skattefrihet för ersättning eller understöd, som av staten utgivits enligt förordningen den 15 december 1914 om vad iakttagas skall i avseende å införande av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket.

Härigenom förordnas som följer:

Vid taxering av skattskyldigs årsintäkter enligt 3 kap. förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt och 3 kap. förordningen samma dag angående bevillning av fast egendom samt av inkomst skall icke såsom inkomst taxeras ersättning eller understöd, som på grund av föreskrifterna i förordningen den 15 december 1914 om vad iakttagas skall i avseende å införande av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket i annan form än såsom livränta utgives till tobaksfabrikant, till person, som varit anställd eller sysselsatt inom tobakstillverkningen, eller till handlande, som i 10 § sistnämnda förordning omförmäles, och ej heller ränta, som enligt 5 § i nämnda förordning av staten utgives till den dag, då inlösnings- eller ersättningsbelopp till vederbörande utbetalas.

Har någon för ersättning eller understöd, som nu är sagt, blivit år 1916 taxerad till inkomst- och förmögenhetsskatt eller till bevillning, äger han att över taxeringen anföra besvär hos kammarrätten inom den tid och i den ordning, varom förmäles i 50 § förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.»

Departementschefen yttrade:

Departements-
chefen.

Då jag till statsrådsprotokollet för den 24 mars 1916 uttalade mig angående den nu föreliggande frågan, anförde jag beträffande varje särskild grupp av ersättningstagare de skäl, som syntes mig tala för eller emot deras fritagande från beskattning för till dem enligt förordningen om vad iakttagas skall i avseende å tobaksmonopolets införande utbetalda inlösnings- eller ersättningsbelopp. Därvid kom jag beträffande dem, som enligt 6 eller 7 § i nämnda förordning mottagit sådana belopp, till det resultat, att tillräckliga skäl icke förelägo att från beskattning fritaga vinster, som kunde ingå i till dem utgivna inlösnings- eller ersättningsbelopp.

Kammarrätten har emellertid nu i sitt utlåtande — utan att göra någon principiell erinran mot vad av mig i berörda avseende yttrats — framhållit, att det från skatteteknisk synpunkt och för före-

kommande av missuppfattning vid tillämpningen av hithörande bestämmelser skulle vara önskvärt, att den för vissa grupper av ersättnings-tagare föreslagna skattefriheten bleve utsträckt även till dem, vilkas egendom blivit enligt 6 § inlöst eller som jämlikt 6 eller 7 § mottagit ersättning för värdeminskning å dem tillhörig fast eller lös egendom samt att sådan skattefrihet även finge tillgodokomma aktiebolaget förenade svenska tobaksfabriker beträffande likartade ersättningar, utgivna enligt 11 § 1 och 2 mom. ävensom beträffande ersättningar enligt 11 § 5 mom. för kostnader, vilka bolaget i och för fabrikationens koncentrerung fått vidkännas.

Vad kammarrätten sålunda anført har jag icke funnit vara av beskaffenhet att föranleda frågående av den mening, som i nu förevarande avseende av mig förut uttalats.

Däremot har jag velat ansluta mig i sak till vad av kammarrätten föreslagits angående skattefrihet för ränta, som enligt 5 § av staten utgives till den dag, då inlösnings- eller ersättningsbelopp till vederbörande utbetalas, angående utsträckning av rätten att, i anledning av taxering innevarande år, i annan än vanlig ordning anföra besvär hos kammarrätten till dem, som taxerats först av prövningsnämnd eller vilkas taxeringar av prövningsnämnd ändrats samt angående förordningens rubrik.

I detta sammanhang ber jag slutligen få erinra om Kungl. Maj:ts förut denna dag fattade beslut att till riksdagen avlåta propositioner med förslag till förordningar dels om ersättning till tobaksgrossister och hos dem anställda personer med anledning av införandet av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket dels ock om utvidgad rätt till ersättning i vissa fall i anledning av införandet av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket. För de ersättningar, som enligt sagda författningar, därest de bliva av riksdagen godkända, kunna komma att utgå, bör givetvis skattefrihet ävenledes åtnjutas. Bestämmelse härom torde lämpligen kunna intagas i det nu föreliggande författningsförslaget.

Sedan departementschefen därefter uppläst ett i anslutning till vad av honom sålunda anförts upprättat förslag till förordning angående skattefrihet för ersättning eller understöd, som av staten utgives enligt förordningen den 15 december 1914 om vad iakttagas skall i avseende å införande av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket m. m., hemställde departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå riksdagen antaga samma förslag.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition till riksdagen avlåtas av den lydelse, bilagan litt. vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Georg Sjöcrona.
